

Forțele Aeriene sunt cele mai tinere formațiuni militare din cadrul categoriilor de forțe ale Armatei României. Când se vorbește despre forțele aeriene, toată lumea se gândește la destoinicii și curajoșii piloți de avioane de luptă, însă complexitatea apărării spațiului aerian al țării necesită multe alte componente și categorii de armamente: aviația de vânătoare și bombardament, aviația de transport, unitățile de elicoptere, sistemele de cercetare aeriană și de apărare antiaeriană (AA), unități de radiolocație, geniu, baze de antrenament și de formare și multe altele care țin de sistemul complex de logistică.

Aparatele de zbor, care au avionică din ce în ce mai futuristă și aliaje revoluționare, cu motoare care dezvoltă viteze de neimaginat în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, radarele din dotarea aeronavelor, radarele de la sol, sistemele de armamente și complexitatea munițiilor și a armamentelor (rachete cu sisteme din ce în ce mai inteligente pentru creșterea acurateții lovirii țintelor și reducerii victimelor colaterale), sistemele AA, toate acestea încorporează cele mai înalte și mai noi tehnologii pe care umanitatea le-a produs, din păcate în scop distructiv.

Pentru a avea o capacitate militară superioară și modernă de apărare a spațiului aerian al țării trebuie efectuate investiții considerabile. De aceea, forțele aeriene sunt considerate ca fiind cea mai costisitoare componentă a Armatei României, datorită necesității adaptării permanente la noile cerințe operaționale din spațiul aerian.

În prezent, Forțele Aeriene Române apără spațiul aerian național și este implicată, prin statutul României de membră a NATO, în acțiuni comune de apărare a spațiului aerian al alianței. Cu caracter permanent, structurile de conducere se preocupă de operaționalizarea și menținerea forțelor și mijloacelor aeriene în stare de operativitate, sprijină celelalte categorii de forțe ale Armatei și participă la rezolvarea situațiilor de urgență și intervenție în sprijinul autorităților civile, precum și la îndeplinirea angajamentelor internaționale.

Pentru îndeplinirea acestor misiuni, în compunerea forțelor aeriene, se regăsesc: Statul Major al Forțelor Aeriene, cinci baze aeriene, o brigadă de apărare antiaeriană, o brigadă de cercetare, supraveghere și recunoaștere, un grup aerian destinat operațiilor speciale, o bază de sprijin logistic și instituții și unități militare de învățământ și formare profesională. Dezideratul Forțelor Aeriene este să devină o putere cu un grad sporit de interoperabilitate, având capacități transformate radical, în măsură să realizeze un pachet de forțe multifuncționale, apte să răspundă unei game largi de obiective, corespunzătoare situațiilor de criză și conflict.

În acest sens, România a achiziționat noul tip de avion de luptă multirol F-16, care să înlocuiască aparatele de tip MiG-21 Lancer din dotare și și-a dezvoltat capacitatea de transport aerian a trupelor prin achiziționarea aeronavelor de transport C-130 Hercules și C-27 Spartan. În acest mod, Forțele

Aeriane au reușit cu succes să-și îndeplinească misiunile asumate, cu respectarea cerințelor operative și a normelor de navigație pe rute aeriene internaționale, transportul aerian strategic fiind cel care a făcut dovada faptului că Armata României este capabilă să-și susțină, prin resurse proprii, forțele dislocate în teatrele de operații.

Evoluția Forțelor Aeriene Române, care au fost reprezentate în principal de aviația militară a Armatei Române, începe la 1 aprilie 1913, prin aprobarea Legii privind Organizarea Aeronauticii Militare de către Parlamentul României, și odată cu Ordinul nr. 7925/5 noiembrie 1909 prin care se ordona Arsenalului de Construcții al Armatei din București construirea unui avion după indicațiile și sub supravegherea lui Aurel Vlaicu. Astfel, în 1910 acesta a realizat primul avion, în 1911 au fost brevetati primii ofițeri ca piloți, în 1912 s-a creat prima școală de zbor, iar în 1913 a apărut prima lege de organizare a aeronauticii române. Apoi, în 1915 s-a înființat Corpul de Aviație și a fost pus sub conducerea locotenentului-colonel Constantin Găvănescu.

Astfel, aviația militară a devenit o armă de sine stătătoare pentru că, până la această dată, ea fusese considerată o specialitate a geniului. În anul 1916 s-a înființat o altă componentă importantă a forțelor aeriene: artileria antiaeriană română. Corpul de artilerie antiaeriană se afla în subordinea Cetății București și consta în special din cadre și trupă de artilerie de fortificații, având tunuri adaptate de către ofițeri români pentru trageri antiaeriene. Artileria antiaeriană română a intrat în luptă, pentru prima dată, în noaptea de 15/16 august 1916, cu ocazia primului bombardament german asupra Bucureștiului efectuat cu un aparat zeppelin care venea de la baza Iampol din Bulgaria. În 1917 aviația a participat la marile bătălii purtate de armata română în sudul Moldovei (Mărăști, Mărășești și Oituz) îndeplinind misiuni de cercetare din aer, atac asupra pozițiilor inamice, vânătoare și apărare antiaeriană.

În zilele premergătoare realizării Marii Unirii, guvernul de la Iași a dorit să contacteze liderii politici ai românilor din Transilvania pentru un schimb de informații. În acest sens s-a decis ca un avion militar să decoleze din Moldova și să aterizeze la Blaj. Misiunea a fost încredințată locotenentului Vasile Niculescu și căpitanului Victor Precup și a avut loc la 10 noiembrie 1918. Revenind, în ziua următoare, în Moldova, cei doi ofițeri români au adus vestea că peste o săptămână urma să se întrunească Marea Adunare Națională de la Alba Iulia în vederea proclamării Unirii cu Țara.

Anii '20 au aparținut celei de-a doua generații de aviatori și artileriști antiaerieni români. Au apărut

flotilele aeriene și regimentele AA. La 1 ianuarie 1924 aeronautica s-a transformat în categorie de forțe, fiind pusă sub autoritatea Inspectoratului general al aeronauticii. În perioada de început a acestui comandament a fost introdusă uniforma de aviație, distinctă de celelalte arme.

Abia în 1930, Regele Carol al II-lea a introdus uniforma albastră (gri-bleu) și, o dată cu aceasta, au apărut gradele purtate la veston numai pe mânecă cu galoane galbene din care ultimul are un ochi în formă de romb (simbolizând „turul de pistă”). În anul 1936 s-a înființat Ministerul Aerului și Marinei, cea mai înaltă formă de autonomie pe care au avut-o în istoria lor aviația și marina. Prima personalitate care a ocupat funcția de ministru a fost comandorul (r) ing. Radu Irimescu, veteran al Primului Război Mondial. Acesta a fost desființat în septembrie 1940. Una dintre cele mai importante realizări ale acestei perioade a fost avionul I.A.R.-80, proiectat și fabricat la I.A.R. Brașov.

A fost principalul aparat de vânătoare al aviației române în anii celui de-al Doilea Război Mondial și a luptat cu succes în campaniile din 1941-1942, în bătăliile din Basarabia, Odessa și Stalingrad. Deși din 1943 a început să fie depășit de tipurile noi de avioane din înzestrarea adversarilor României, I.A.R.-80 a fost folosit până la sfârșitul războiului. Între anii 1941 și 1945, aviația și artileria antiaeriană române au participat la toate campaniile purtate de armata română în cel de-al Doilea Război Mondial: Frontul de Est (1941-1944), Apărarea Teritoriului Național (1941-1944) și Frontul de Vest (1944-1945). Tot în anii celui de-al Doilea Război Mondial, românii cu brevet de aviator care au dorit să ia parte la efortul românesc de război au fost încadrate într-o escadrilă sanitară care, având avioanele vopsite în alb, a fost denumită de jurnaliști „Escadrila Albă”.

Această subunitate aeriană sanitară se înființase în cadrul Aviației civile, în iunie 1940, la sugestia Marinei Știrbey, care văzuse ceva asemănător în timpul unui raid aerian din 1936 în zona Scandinaviei. Printre femeile pilot care au făcut parte din această escadrilă au fost Mariana Drăgescu, Nadia Russo, Virginia Duțescu și Smaranda Brăescu. Între anii 1951 și 1960, Forțele Aeriene Române au trecut la înzestrarea modernă, specifică etapei postbelice. În acest deceniu, în cadrul unităților sale au apărut avioanele cu reacție, elicopterele, stațiile de radiolocație și rachetele sol-aer. Primul zbor pe un avion de luptă cu reacție a avut loc pe aerodromul Ianca, la 26 iunie 1951, fiind executat de maiorul Aurel Răican, comandantul Regimentului 14 cu un avion de tipul Iak-23. Avionul MiG-21 a intrat în înzestrarea Forțelor Aeriene Române în anul 1962, iar primele avioane de acest tip au înzestrat o escadrilă din Regimentul 91 Aviație Vânătoare de la Deveselu.

Între anii 1971 și 1985 piloții militari români au zburat pe prototipurile mai multor aeronave create de industria aeronautică română pentru Forțele Aeriene (elicopterele IAR 316 și IAR 330, avionul de școală faza I IAR 823, avionul de atac la sol IAR 93 și avionul de școală cu reacție IAR 99). 24 dintre aeronavele fabricate în România (12 IAR-823, 6 BN-2 și 6 IAR-316) au fost cumpărate de Angola și folosite în cadrul Școlii de zbor pe care românii au creat-o la Negage în anii 1981-1982 (a fost singura misiune într-un teatru de operații al Forțelor Aeriene Române în anii comunismului). Între 14 și 22 mai 1981, a avut loc misiunea Soiuz-40, la care a participat și cosmonautul român cpt. ing. Dumitru Prunariu. Împreună cu Leonid Popov a realizat 22 de experimente științifice, majoritatea fiind de concepție românească, cu aparatura realizată în România.

Lansarea a avut loc în seara zilei de 14 mai, la ora 20:16, ora Bucureștiului, de pe cosmodromul Baikonur din Kazahstan. După evenimentele din 1989, Forțele Aeriene Române au trecut printr-un amplu proces de reformă și modernizare în conformitate cu ambițiile României de aderare la NATO și UE. Astfel, în 1993 s-a înființat Statul Major al Aviației și Apărării Antiaeriene, devenit apoi, în anul 2000, Statul Major al Forțelor Aeriene. În anii următori, capacitatea de luptă a Forțelor Aeriene Române a fost îmbunătățită prin programe de modernizare a tehnicii existente (astfel, au apărut MiG-21 LanceR, IAR-99 Șoim și IAR 330 Socat), dar și intrarea în înzestrarea a unor sisteme noi: avioanele C-130 Hercules și C-27J Spartan, rachetele sol aer Hawk, radarele FPS-117 și TPS-79 Gap

Filler.

Începând cu anul 2005, Forțele Aeriene Române au îndeplinit misiuni în diverse teatre de operații: Althea (Bosnia, 2005), KAIA (Afganistan, 2006 și 2011-2012), Baltica 07 (Țările Baltice, 2007). În anul 2013 guvernele român și portughez au semnat contractul prin care România achiziționa 12 aeronave multirol F-16. Primul grup de militari români a ajuns în Portugalia la 30 septembrie 2014 și a început pregătirea la Baza Aeriană 5 Monte Real. Un moment istoric pentru Forțele Aeriene Române a fost data de 29 septembrie 2016 când, de la această bază au decolat spre România șase avioane F-16. Avioanele au zburat în celulă până la Aviano, unde au realizat o escală pentru alimentare, după care au decolat a doua oară către România.

La intrarea în spațiul aerian al României au fost interceptate de avioanele MiG-21 LanceR, după care avioanele F-16 au aterizat în siguranță la Baza 86 Aeriană de la Borcea. În luna noiembrie alte 3 avioane F-16 au sosit în bază, iar ultimele 3 au sosit în septembrie 2017. În perioada 27 februarie - 2 martie 2017, piloții Escadrilei 53 Aviație Vânătoare au executat pentru prima dată pe teritoriul național, misiuni de realimentare în aer a avioanelor F-16, operațiune realizată cu un avion cisternă KC-135 Stratotanker din Aripa 100 Alimentare în Aer, aparținând Forțelor Aeriene Americane din Europa. Misiunile s-au executat la înălțimi de 7000 - 10000 m, pe timp de zi și noapte.

În 21 noiembrie 2017 plenul Camerei Deputaților a adoptat proiectul de lege pentru realizarea „Capabilității de apărare aeriană cu baza la sol” aferentă programului de înzestrare esențial „Sistem de rachete sol-aer cu bătaie mare (HSAM)”. Sistemele Patriot au intrat în dotarea Armatei României în a doua parte a anului 2019, iar primul sistem a fost operațional la jumătatea anului 2020.

Începând din 29 martie 2019 România execută Serviciul de Luptă Permanent (SLP) sub comandă NATO, acesta transformându-se în Serviciul de Luptă- Poliție Aeriană (SL-PA). Misiunea Poliției Aeriene este pentru apărarea spațiului aerian național, prin interceptarea aeronavelor care pătrund pe teritoriul național fără autorizație, iar prin extensie a ariei de protecție, SL-PA poate interveni și în spațiul național al țărilor NATO, al cărei teritoriu este în responsabilitatea României.

Valorile fundamentale ale personalului din cadrul Forțelor Aeriene Române sunt integritatea, devotamentul și tenacitatea. Piloții, ofițerii de stat major, cei de la coordonarea și conducerea zborului, militarii din zonele de mentenanță și întreținere, armurierii, operatorii sistemelor AA și ai radarelor, meteorologii, profesorii și instructorii din centrele de pregătire și academii și toți ceilalți care fac parte astăzi din Forțele Aeriene Române sunt ghidați de aceste valori și sunt dedicați misiunii lor de apărare a spațiului aerian național asigurând tuturor românilor securitatea de dincolo de nori.

Col.(r) Antonio Marinescu